

ירושלים, י"ד באדר א' התשס"ה
23 בפברואר 2005

חוזר מס' הד-05 (12)

אל: הממונים על ההדרכה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך

הנדון: עדכונים שוטפים - חוזר מספר 2

להלן עדכונים והבהרות המתייחסים לנושאים שונים בתחום מדיניות ההדרכה וההשכלה בשירות המדינה:

1. פעולות הדרכה שאינן כוללות אישור של מענק כספי - אישור האחראי/הממונה על ההדרכה במשרד

קיימים מקרים בהם עובדים יוצאים לפעולות הדרכה שאינן בהן עלויות כספיות למשרד או שהמשרד לא משתתף במימון הפעילות או שהעובד מוזמן לפעילות הדרכתית במשרד אחר שאינו גובה תשלום עבור השתתפות העובד. כמו כן קיימים מקרים מסוג זה, בהם אף מחויב העובד לצאת לפעילות ההדרכתית על ידי המשרד או נציבות שירות המדינה.

במקרים אלו נשאלת לעיתים השאלה, האם גם במקרים אלו נדרש העובד לקבל את אישור גורמי ההדרכה המוסמכים במשרד/יחידת הסמך בטרם יציאה לפעילות ההדרכתית?

התשובה לשאלה זו **חיובית** ומהנימוקים הבאים:

ראשית, חשוב לציין כי מתן האפשרות להיעדרות בשכר לצורך לימודים הינו "מענק השתלמות" לכל דבר ועניין (ההטבה הגלומה בעלות יום העבודה לעובד היא הטבה כספית, ממש כמו מענק ההשתלמות הכספי, גם אם ההוצאה היא מתקציב השכר של המשרד ולא מתקציב ההדרכה).

בנוסף, הרציונל העומד מאחורי נוהל זה, הוא לאפשר לאחראי/ממונה על ההדרכה לנהל מעקב אחר פעולות ההדרכה בהן משתתף כל עובד במשרד, וזאת מנימוקים שונים הקשורים לניהול מושכל ואיכותי של נושא ההדרכה במשרד.

בין הנימוקים ניתן לציין גם את הנימוקים הבאים:

- א. קבלת תמונה כוללת על הכשרת עובדי המשרד/יחידת הסמך על ידי גורם מקצועי מוסמך המופקד על הנושא במשרד/יחידת הסמך.
- ב. קבלת החלטה לגבי הכשרה עתידית של העובד תוך התחשבות בפעולות ההדרכה בהן השתתף העובד בעבר.
- ג. בניית תוכנית הדרכה משרדית/יחידתית הלוקחת בחשבון את פעולות ההדרכה שעבר העובד בעבר (גם אם אלו היו ללא עלות כספית או שהעובד חויב להשתתף בהן).

אנו ממליצים לרענן את הנהלים המשרדיים המתייחסים לנושא זה, ולהביא לידיעת העובדים כי יש לקבל אישור מקדים של גורמי ההדרכה המשרדיים, גם במקרים שפורטו לעיל.

2. נוהל עבודת וועדת ההשתלמות המרכזית בנציבות שירות המדינה

קריית בן-גוריון, רחוב קפלן 3, ירושלים, המען למכתבים: ת"ד 34076 ירושלים 91340
טלפון: 02-6705220 פקס: 02-6705618

דוא"ל: www.civil-service.gov.il

הדרכה והשכלה ברשת: <http://www.civil-service.gov.il/guide/main.htm>

הוראות התקש"ר בסעיף 51.24 קובעים את סמכויות הוועדה, הרכבה ונוהל עבודתה. ההוראות קובעות כי וועדת ההשתלמות המרכזית תדון בבקשות שתוגשנה **לא פחות משלושים יום** לפני מועד התחלת פעולת ההדרכה, וכי במקרים יוצאים מן הכלל יינתן הסבר לאיחור במכתב חתום בידי האחראי במשרד.

הרינו להדגיש כי בבקשות להשתלמות בחו"ל הכרוכה בהוצאה כספית המוגשות לוועדה (כולל להיעדרות בשכר) יש לצרף טופס מדף מספר 2495, וזאת בנוסף לטופס מדף מספר 2635 "בקשה של מועמד/ת להשתלמות" כשהם חתומים על ידי כל הגורמים המשרדיים הנדרשים בטפסים אלו. **נבקשכם להקפיד על קיום הוראות נוהל אלו.**

3. ניכוי מס וזקיפת הטבה בפעולות הדרכה

לאור שאלות רבות שהופנו אלינו בנושא זה, להלן הנחיות מס הכנסה המתייחסות להטבות הניתנות לעובדים לצורך לימודים, בצורת "מענקי השתלמות" כספיים.

חלק מפעולות ההדרכה בגינן ניתנות ההטבות האמורות חייבות במס וחלקן לא. ההבחנה היא בין פעולות הדרכה המקנות "יתרון מתמיד" לעובד (קרי, משנות את הסטטוס המקצועי שלו באופן מובהק לרמה גבוהה יותר) לבין פעולות הדרכה שהן בבחינת "שמירה על הקיים" (קרי, נועדו לשמירת הרמה המקצועית של העובד, ואינן מקנות לו שינוי של הסטטוס המקצועי).

א. השתלמויות וקורסים לעובדים אשר נועדו לצורך "שמירה על הקיים" פטורים ממס, לפיכך, הקורסים המתקיימים על-ידי נציבות שירות המדינה במסגרת מסלולי הקידום וכל הקורסים וההשתלמויות שהינם חלק בלתי נפרד מתפקידי העובד פטורים ממס. בהתאם לכך ניתן לפטור ממס קורסי העשרה שונים, קורסים ללימודי שפות שונות, לימודים לבחינות בגרות והשלמת 12 שנות לימוד (לימודי תג"ת), קורסי ניהול שונים למנהלים וכד'.

ב. כל הקורסים שבמסגרתם רוכש העובד "יתרון מתמיד" חייבים במס. לפיכך, לימודים המקנים תארים אקדמיים (M.A, B.A), לימודי תעודה וכו') חייבים בניכויי מס כמו גם קורסים למנתחי מערכות, שמאות, וקורסים אחרים שבסיומם מקבל העובד תעודה אקדמית או תעודה מקצועית מוכרת אחרת.

4. שכר עידוד בהשתתפות בפעולות הדרכה

הוראות התקש"ר בפרק משנה 27.8 קובעות כי עובד המקבל שכר עידוד והמשתתף בפעולת "הכשרה" כמשמעה בסעיף 51.112, שעורכים המשרד או נציבות שירות המדינה, יהיה זכאי לשכר עידוד עבור תקופת השתתפותו בהכשרה על פי הכללים הבאים:

א. העובד נשלח להכשרה ביוזמת המשרד שהוא עובד בו לשם הקניית ידע ומיומנות הנחוצים למילוי תפקידו.

ב. עקב ההכשרה נעדר העובד מעבודתו ימים שלמים.

ג. במשך ששת החודשים שקדמו להכשרה היה העובד כלול בשיטת שכר עידוד.

ד. למשתתף בהכשרה ישולם שכר עידוד לתקופה שלא תעלה על חודש ימים.

ה. שכר העידוד ישולם רק על שעות רגילות, ויחושב על בסיס שכר העידוד הממוצע שקיבל העובד במשך שלושת החודשים שקדמו לחודש ההכשרה, ובלבד שלא יעלה על תקרת הפרמיה המרבית בשיעור של 25% והעובד יקבל את הנמוך מביניהם.

ו. שכר העידוד ישולם אך ורק לפעולות הכשרה בגבולות מדינת ישראל.

ז. שכר העידוד ללומד ישולם פעמיים בשנה: במשכורת חודש נובמבר עבור השתתפות בהכשרה בחודשים אפריל-ספטמבר, ובמשכורת מאי עבור הכשרה בחודשים אוקטובר-מרס.

במקרים בהם משתתף בפעולת הדרכה מסוג "הכשרה" עובד המשרד המקבל שכר עידוד כאמור לעיל, יעדכנו הממונים על ההדרכה את היחידה העוסקת בשכר עידוד במשרד, בימים ובשעות בהן נעדר העובד לצורך השתתפות בפעולת ההדרכה.

עובדים המשתתפים בקורסי **פיתוח מנהלים וניהול בכיר** שמטרתם הקניית מיומנויות ניהול למנהלים, יראו את הכשרתם בפעולות הדרכה אלו כ"הכשרה" במידה ועמדו בתנאים הבאים:

1. העובד משמש כמנהל בפועל בתפקיד בכיר וברמת "מנהל תחום" ומעלה.
2. לעובד כפופים מספר עובדים.
3. לצורך ביצוע תפקידו נדרש ידע ניהולי נרחב, אשר אמור להיות מוקנה במסגרת קורס הניהול הבכיר.

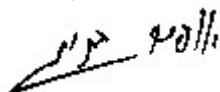
תנאים אלו הם מצטברים ואינם חילופיים.

5. לימודים אקדמיים למנכ"ל"ים, עובדים במשרות אמון ועובדים בחוזים בכירים

הוראות התקשי"ר בסעיף 51.338, 8(כא) קובעות כי אין לאשר לימודים לעובדים המכהנים כמנכ"לים או בתפקידים המקבילים למנכ"לים, או לעובדים במשרות אמון בלשכות שרים, בלשכות סגני שרים ובלשכות מנכ"לים.

יחד עם זאת השתתפות במימון לימודים על - פי האמור בפסקה זו, לעובדים במשרות שמתח הדרגות הצמוד להן **42-44 ומעלה** בדירוג המח"ר או בדרגות מקבילות בדירוגים האחרים ודרגת העובד 43 ומעלה (שאינם מנכ"לים או מקביליהם), טעונה המלצת מנכ"ל המשרד או מנהל יחידת הסמך ואישור של ועדת ההשתלמות המרכזית בנציבות שירות המדינה.

בברכה,

אופיר בניהו
מנהל אגף הדרכה והשכלה

העתק:

מר שמואל הולנדר – נציב שירות המדינה
מר יעקב ברגר – המשנה לנציב שירות המדינה
סמנכ"לים בכירים למינהל ולמשאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
חברי ההנהלה והממונים בנציבות שירות המדינה
מנהלי משאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך